

Maailmaan mahtuu - rasisminvastaisuus ja nuorisotyö

Leena Suurpää

Nuorisotutkimusverkosto

leena.suurpaa@nuorisotutkimus.fi

Rasisminvastaisuus yhteiskunnan muutoksen voimana

Nuorisotyön kielioppi: hiljainen suvaitsevaisuus ei riitä.

- Toiminta avointen ja syrjimättömien yhteisöjen puolesta on aina rohkea, tulevaisuuteen kurottuva kannanotto.
- Kiistanalaisuudet kuuluvat nuorten kulttuureihin ja nuorisotyön arkeen: pois yksisilmäisestä ongelmanäkökulmasta.
- Suomalaisuuden aktiivinen uudelleen määrittely on myös sukupolvikysymys: nuorisotyön mahdollisuus ja vastuu toimia edelläkävijänä.
- Kansainvälisyys on myös kotiovella: syrjinnänvastaisten ja globaalikasvatuksen näkökulmien nivoutuminen

Rasminvastaisuus nuorisotyön muutoksen voimana

Rasminvastaisuudesta ei tarvitse olla yksimielisyyttä

- Sukupolvien välinen dialogi = satsaus nuorten ryhmäsuhteisiin yhdessä nuorten kanssa:
  - mikä tekee ryhmien välisistä suhteista tai sukupolvien välisistä suhteista hyviä ja kannattelevia, mitkä tekijät syrjivät?
- Satsaus nuorisotyön rakenteisiin, asenteisiin ja käytäntöihin:
  - mikä tekee nuorisotyön kentästä syrjimättömän, mikä syrjivän?
  - kentän ja hallinnon yhteinen sitoutuminen syrjimättömyyteen, uskallus ravistella totuttuja toiminta- ja ajattelutapoja
- Avoimuuden uudenlaiset vaatimukset monikulttuurisissa ympäristöissä:
  - ovien pitäminen auki ja toiminnan avoimuuden yleisjulistukset eivät riitä.
  - nuorten lähtökohdat ovat eriarvoiset, joten tarvitaan myös erityiskohtelua, jotta nuorten osallistumismahdollisuudet olisivat tasavertaiset.
- Uusia kumppaneita: perheet, sisarukset, maahanmuuttajayhdistykset...

Rasismin vastustaminen muutakin kuin ryppyotsaisuutta

Rasismi on vakava yhteiskunnan ongelma, mutta sen vastustamisen menetelmät voivat olla muutakin kuin vakavia

- huumori ja ironia syrjinnän käsittelyn herättäjänä
- nuorisokulttuuriset & toiminnalliset keinot käyttöön (musiikki, graffiti, sirkus...)
- sosiaalisen median monet mahdollisuudet (esim. NoRa)

Paperinmakuinen suvaitsevaisuus ei innosta

- ”Aikuisen kantaväestön” huoli, apu ja tuki eivät riitä avoimemman yhteiskunnan rakentamiseksi
  - syrjinnänvastaisuus nuorisokentällä silloittaa sukupolvia yhdistävän kansalaisoikeuksien puolesta taistelun, nuorisotoiminnan ja nuorten auttamisen
  - yksiselitteiset uhri-, uhka- ja sankariasemat voivat lukkiuttaa nuorten roolit ja vaientaa omista jännitteisistä kokemuksista puhumisen

Maailmaan mahtuu. Myös rasisminvastaiseen toimintaan mahtuu

Keskiluokkaista?

- Rasisminvastaiseen toimintaan tarvitaan mukaan ihmisiä eri sosiaalisista & ammatillisista asemista ja kulttuurisista taustoista. Kokemuksellisen äänen vahvistaminen

”Ohipuhumista?”

- Milloin rasismin kokemukset vaientavat ja eristävät nuoria, milloin ne ärsyttävät toimintaan? Suomessa nuorten syrjintäkokemukset jäävät liian usein heidän yksityiseksi asiakseen ja omalle vastuulleen

Tonttiajattelua?

- Rasisminvastaiset järjestöt sekä nuoriso- ja maahanmuuttaja-/monikulttuurisuusjärjestöt yhteistyöhön
- Järjestö- ja kunnallisen toiminnan ohella tarvitaan liikkeitä, nopeasti muuttuvia toimintaryhmiä

Luokkuajattelua?

- Eri toimintamuodot ennakkoluulottomaan yhteistyöhön: tuki- ja neuvontapalvelut, media- ja oikeustaistelut, nuorisokulttuuriset toimintamuodot. Tällä tavoin rohkaistaan monenlaisia ihmisiä mukaan toimintaan.

Hienotunteisuutta vai välinpitämättömyyttä? Sukupolvien välisen vuoropuhelun katkokset

NUORTEN NÄKÖKULMIA – nostoja nuorisotutkimuksista:

1. Hiljaisuuden koodi

- Aikuisille kertominen karsatettu kulttuurinen teko: hiljaisuus voi olla pakotettua tai valittua
- Kertomisella voi olla kielteisiä seurauksia vertaisryhmän yhteisöllisyyden kannalta
- Sukupolvien välinen luottamuspuola – ulkokohtaisuuden kokemukset mm. viranomaisyhteyksissä
- Nuoret kokevat olevansa toisarvoisia toimijoita aikuisten rinnalla (mm. Nuorisobarometri)

2. Syrjinnästä ei puhuta sen oikeilla nimillä

- Ei tilaa arkaluontoisten asioiden käsittelylle
- Kasvokkainen kuu(nte)leminen ei riitä; ei-verbaalin kommunikaation merkitys, sosiaaliset mediat...

3. Pelko leimautumisesta

- Lojaalisuus myös aikuissukupolven suuntaan, erityisesti vanhemmat

4. Yksilöllinen eetos

- Vastuu syrjinnästä ja sen seurauksista on yksilöllä – itse muututtava

5. Välinpitämättömyys strategiana

- Kovuus, pärjääminen, hiljeneminen: ei kosketa minua

Heittäytymisen politiikka: yhteinen vastuu

Syrjinnän vastustaminen on erottamaton osa avaraa yhteiskuntaa ja nuorisotyötä

- syrjinnän vastustamisen nimeäminen selkeäksi yhteiseksi lähtökohdaksi : ei yksittäisten henkilöiden asia tai vastuu
- kampanjoista pysyvään toimintakulttuuriin
- syrjinnänvastaisuus avaa uusia ovia: nuorisotyön kenttä kuroutuu kaunokirjallisuuteen, juristien vapaaehtoistoimintaan, globaaleihin liikkeisiin...

